

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatna cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 > — >
Na štvrt roka — > 80 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: 7 Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 46.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Práčka na dedine.

Utrápený liberalismus.

Uako sú liberálci utrápení, to už z toho vidno, že sa dali na prosbu. Vlastnosť liberála totižto je taká, že on zakaiaľ sa mocnejším cíti, hrdo a pyšno, ako moriak sa vypína, a slabšieho, ktorý mu je v ceste, utláča, milosrdenstva nepozná; ba nesvedomito šliape po práve, po svedomí, po presvedčení, slovom: nemá on ani kázne ani bázne.

Jak náhle ale ho dačo omýna, necíti sa byť istým, bojí sa o budúcnosť, vtedy už ako kačica na dol sohýba hrdlo a hlavu, je ochotný aj prosiť a pojednať sa.

Také zlé časy chodia teraz i na liberalismus, že tento je už trochu strachu, a preto, aby sa mu prestol panovania hore nohama neobrátil, už nie s päsťou, lež so sopnutými rukama kýva na ľavičiakov.

Liberálci totižto len to žiadajú, aby ľavičiáci nepretriasali tie bezpočetné škandále, v ktorých trčia oni od ministra až po opleckára a či služneho; aby tedy ticho bolo do milleniumu potáhom na tieto všelijaké oškľivosti.

Po milleniume vraj nech je dohady a svady hockoľko.

Liberálne noviny sa odvolávajú na vlastnecký cit novin neodvislých, že tieto na základe svojej lásky k vlasti nemôžu pokaziť millenium.

A či liberálci majú aspoň len kvapku z tej lásky k vlasti, keď oni potvrdili mandát stupayský krivými prostriedkami nadobudnutý?!

Či oni majú aspoň len trochu lásky k vlasti keď zakrývajú všelijaké škandále, ktoré sa jedine liberálnych šľachticov týču; keď hory doly vylajú na statočných občanov ľudových, proti ktorých stránke vraj dobrá a so statočnosťou sa srovnávajúca vec je, hocakými podlými prostriedkami bojovať. Je to hazardšág??

Uhorsko má v tichosti sláviť millenium; priam vtedy ale je mnoho tisíc pozbavených hlasu volebného, ktorí nikde pravdu vyhľadať nemôžu, lebo jako sa jedon ablegát vyslovil: liberalismus sa už vtisol všade, i do sien pravosudia.

Liberalismus nezaslúži pokoja a prehľadnutia ani len za chvíľu.

Kto kradne, či toho nebudeme kurentovať z ohiľadu na millenium? A proti tým panákom, ktorí schabali hlasy, a všemožné občianske právo a slobodu, máme byť milosrdní, preto, že je tu millenium, ktorého požehnanie chcú liberálci najviac židov nechať pocítiť.

Nie, novinkári neodvislí, vy nesmiete škandále bruchopasníkov žamlčať preto, že je tu

millenium. Treba všetko statočne odhaliť, s tým najlepšie preukážeme službu vlasti našej.

Kto po rovnej ceste chodí, ten nenie potrebný prosby, ten sa nebojí a netrasie pred tým, že kúsky jeho na vrch výndu.

Nech naše kúsky, a skutky každého ľudáka hodia liberálne noviny na riečicu verejného pojednávania; my nebudeme kričať, lebo nám dom nehorí, lebo potajomne nič nerobíme, lebo po rovnej ceste chodíme.

Spravodlivého súdu sa neľakáme; proti liberálnemu svedomitému a bezzákladnému podozrievaniu ale protestujeme.

A práve preto, že po rovnej ceste ideme, pri všetkom utláčaní, nesvedomitom prenasledovaní a ohavnom zachádzaní s nami, sme nie utrápení, lebo naše seba povedomie a svedomie je čisté.

Kdežto liberalismus je tak utrápený, že tie slabé neodvislé novinky, ktorými ustavične vešá na krk tlačové pravoty, so složenými rukami o milosrdenstvo prosí jak dajaký žobrák o almužnu.

A veď tento liberalismus panuje; tyransko všetky sebe odporne pohyby utláča, a predsa je tak utrápený, že na prosbu je utisknutý? Prečo? Lebo nemá čisté svedomie, cíti, že okrem tých bezpočetných škandálov, ktoré už celkom zaoškľivily prápor liberálnych, ešte vždy je sa čo obávať nových; pri takom strachu a zlom svedomí sa nečudujeme, že liberalismus sa triase, utrápený je.

Sv. Písmo vraví, že nemá bezbožný pokoj; a veď liberalismus si umienil bez Boha žiť, preto stone pod kliatbou Božou, že oddychu a spokojnosti ani na chvíľu najst nemôže.

A keby mu i všetky ostatné noviny doprialy toho pokoja, my mu ho ztrpčíme s našimi novinkami; my i na ďalej pojedeme bičom na liberálov. Dolu s liberálmi; nech žijú, ktorí nás v tomto boji podporujú. Nech žijú nesebeckí, neutrockí, svedomití a ku kresťanským zásadám verní občania.

J. Jedla.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nástupca toho chýrneho J. Mikláša, výborného to vicinálkara, v úrade nadžupanskom Boršodskej stolice je barón E. Vay.

Volebný pohyb potahom na ablegátske volby, ktoré sa prevedu v jaseňi, najneskôr ale na jar roku 1897., už vytrča svoj pazúre na viacerých miestach.

Tani spomenúť by sme nemuseli, že liberalci, ktorých strach o masný hrniec už dávno lomí, sú prví v tejto práci.

Ludovú stranu prenasledujú v Hontiansku, kde jako „M. N.“ p. še, hl. slúžny Pavel Laszkáry rychtára ipolszészénkskeho na 10 zl. odsúdil, preto že vodcov volby na stoličných výborníkov obviňoval s nepravosťou; zádrapku tú si naši 1 hl. slúžny, že rychtár sa neustanovil na mieste volebnom.

Nsrieme zabudnúť, že v tejto obci liberalci špatno buchli, čo nevôľou naplnilo srdco hl. slúžneho.

Dobre si zapamätať treba, že dľa zákona z roku 1874. XXXIII. tí všetci, ktorí do 15. apríla pr došleho roku nezaplátia daň nebudú mať právo hlasovania.

A preto vyzývame všetkých ľudových volčov aby si reštanciu daňovú z roku 1895. vyrovnali čím skorej.

V novinách „Židó Hiradó“ rečených 14 kusov rabínov sa takto vyslovilo:

„V roku 1889. 240 rabínov maďarských sa ozvalo, že orthodoxi židovskí sa delia od neologov a osobitnú sektu tvoria, a preto žiadna sekta z týchto dvoch ne mie upotrebiť šachterské nože, rabínov, učiteľov, šachterov abo obrady tej druhej.

Mali by sme sa opýtať, ktorú sektu z týchto dvoch Vlaššič recipoval.

Krajinský snem.

17. marca pojednávanie návrhu o obnovení floxerou zkinožných vinohradov koniec vzalo, a tak mal prísť rad na záverečné reči, čo ale sa na druhý deň odložilo, ponevác dlho rečnili proti návrhu K. Ötvöš a O. Herman, ktorí osobitný návrh predostreli snemovni.

18. marca Szederkényi opätuje vo svojej záverečnej reči, aby na vnivoč výndených vinohradíkov štat bez interessu zaopatril podporou. Ötvöš ten vládného smýšľania neodvisliak dneská napriek všetkého očakávania jakosi ostro si nabrúsil svoj jazyk proti ministrovi Darányimu. Potom sa Darányi pachoril, a sá al návrh, začo ho mameluci éjenovai ale veľmi škreklavo: ba ešte i na rh keď sa mal prijať, „hej“ kývli s hlavou.

19. marca v snemovni veľmužov pojednával sa milleniumový idemnický návrh o tom, aby privolili veľmužovia, žeby vláda dľa rozpočtu vlašajšieho roku mohla krajinu riadiť. F. Zichy prijal sice návrh, lebo on nechce v radení krajiny neporiadok a prekážky činiť, ale ostro napadol vládu za nepravosti nesvedomité, s ktorými ona o ústavné právo ozbija ľud kresťanský; ostro šplechol do očí Báffymu, že on na stoieč šlachetného mravnonaboženského presvedčenia ľudakov sa vyšvihnúť nikdy nebude v stave; čo tak padlo zle ministrom, jak by ím zaucho bol kto vylepil.

V snemovni vyslancov ale sa pokračovalo v podrobnom pojednávaní návrhu vinohradov sa týkajúceho. Rečnili Ö áry, Ugron, Andreánsky, Kossúth. Atzél; ktorých ale reč za bezákladnú vyhlasil Darányi, a tak rozkázal poslušným mamelukom, aby jeho návrh prijali bez premeny. Čo sa rozkazu verne i stalo.

20. marca. Sa započalo pojednávanie rozpočtu ministra obrany, na ktorého veľmi špatné kúsky vyšly na vrch v posledný čas, a preto pán minister veľmi nervovito očakával, jako vypáli dohada. Ani národná stránca — v ktorej mene rečal Fr. B lgar; ani Ug onová, v mene ktorej rečnili J. Lcs, n prijala rozpočet.

V mene Kossuthovcov a Ötvöšovcov ale prijal rozpočet Nác o Helfi. Najobratnejšie napádal ministra ablegát vrbovský K. Pongrácz, na oči mu vyhadzujúc, že nadužíva vojsko pri voľbách; kde vraj nezralí židovskí chasnici sú splhomocnení sem-tam dirigovať vojsko.

21. marca dohadu o rozpočte torby ministra obrany ďalej viedol J. Hodossy, obratne dokazujúc, že minister Istive prevádza zákony. G. Ugron na oči vyhodil ministrovi, že on je skrže Kaššiča veľmi špatnými vecami obviňovaný; na čo ale Fehérvary dľa mravov liberálnych odvetil, že je to niže hodnosti jeho, brániť sa proti takým bezzákladným útokom. S tým ale nevyvrátil p. minister útoky Kaššiča.

23. marca okrem Hélfího, Tóth a Hodossyho, rečnil G. Ugron, ktorý znamenito napádal a móres učil hrdého ministra Fehérvaryho, tak že tento jako chrček vyskočil, aby sa bránil. Ponosoval sa, že ťažko je v chýre statočnosti stáť, keď ľavičiaci tak ostro bojujú proti ministrovi. Ugron veľmi príhodne zvolal, že nech sa každý sám stará o svoju počestnosť a statočnosť. Rozpočet v celosti bol prijatý, prijali ho aj neodvisliaci mameluckí Ötvösa-Kossutha, pekni sú to ľavičiaci!!

Odsúdený dekan.

Smutné časy žijeme. Tak sa nám zdá, že odkedy židovskí liberalci našu Uhorskú krajinu celkom opanovali, o odsudených kňazoch často budeme písať. Odkedy nové matrikárstvo do života vstúpilo, veriaci ľud a páni farári ukrutnému sekirovania sú vystavení. Aj veru požeňňavajú tých, ktorí tento nový poriadok uviedli. Nasýtení sú už celkom s týmito novotami. A čo ešte tento nový poriadok ošklivejším učiní, to je nadútosť opleckárov. Ku dokázaniu tohoto odvolávame sa na smutný pád, ktorý celý Liptov, menovite ale obec Liskova ukrutne rozhorčilo. Kráľovská sedria v Ružomberku odsúdila na najväčší žiaľ jeho veriacich, horlivého dekanu a farára z Liskovej a príkladného to života muža Karola Mosera na 100 zl. pokuty, a krom toho ešte aj na útraty, lebo sosalšil jedon pár, ktorý matrikár E. Lehoczky neprávne od seba odohnal, lebo dľa jeho mienky nie v peknom obleku sa dostavil. Nafúkaný matrikár nevzal do ohľadu, že tí mladoženici opravdiví biedari boli, ktorí krom toho obleku, v ktorom sa k nemu dostavili, iného obleku ani nemali. Pred ním rieknuť naduto matrikár, každý tak sa musí dostaviť, jako pred osobou samého kráľa. Nevzal do ohľadu zdalku, že títo chudobní mladoženici z Liskovej do Likavky lednu hodinu a naspiak podobne tolko cestovať musia. Ani na to nebral ohľad, že tí chudobní ľudia veľké útraty mali. Z tohoto všetkého p. matrikár z hola nič si nerobil. Vratiac sa do svojej obce so svedkami, s plačom vyrozprávali p. dekanovi nefudkosť matrikára.

Pán dekan počujúc plač a kvilenie ohudobných mladoženichov, vediac že svoju úradnú moc neprávne nadužíval, zavolal mladoženichov do kostola, a tak jako to Boh a cirk. v sa predp sújú, sosalšil ich. Hf

pre toto ho ružemberská kráľovská sedria odsúdila. Proti súdu tomuto p. dekan appelloval, že s jakým výsledkom, uvidíme. Pri tejto záležitosti to je najčudnejšie, že matrikárovi pre nadužívanie úradu svojho ani vlas na hlave sa nepohnul. Tiež čudné je, že kr. fiškál jedine len katolíckeho kňaza a nie spolu aj matrikára trestať žiadal, bo svedkovia prisahou sú hotoví potvrdiť, že ich matrikant len preto odohnal lebo sa mu rúcho nepáčilo.

Na ozaj neškodilo by, keby každý opleckár v kancelarii na fogaši mal zavesené lakové krpce, zlatom a hodbavom vyšivanú huňu. aby každý človek takto v okrašenom stave prijať mohol to štátne požehnanie.

Upozornenie.

Dľa zákona (jako je to i vyše spomenuto) z roku 1874. XXXIII článku, ktorý svoju daň na predešlý rok do 15-ho apríla nezaplatili, pri popise voličov z menoslovu vynechaní budú. Vyzývame teda našich priateľov, aby svoju daň do posledného krajciara vyplatili. Lebo jestli ju do 15-ho nevyplatia, potom už márne bude všetko reklamovanie.

Pritrafi sa, že niektorý bez vinny zostal v reštancií s niekoľko krajciarmi, ktoré od neho len po 15 apríli pýtať budú, a tak daň musí zaplatiť či pred, či po 15. apríli s tým rozdielom, že ak len po 15. apríli platil, právo hlasovania celkom ztratil. Právo hlasovania ale za našich časov pre občanov je to najsvätejšie právo. Toho nech sa teda každý háji.

Zednárstvo ináč slbodné-murárstvo, čili Freimauerstvo.

(Dokončenie.)

Katolícky klerus, mnohí kňazi môžu sa teraz biť v prsá a volať, „mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa!“ Áno, ty katolícky klerus, vy katolícki mnohí kňazi! Vaša je to vina, vaša najväčšia vina, že sa proticirkevnie zákony vydali, sancionovaly, do života uvedly. Jako že v tejto veci zodpoviete, a ospravedlníte sa pred súdnou stolicou vševedúceho spravodlivieho sudca Pána Ježiša Krista!? A prečože kat. klerus, premnohí kňazi vždy za jeden remeň fahávali s tou „cirkvou satanášovou,“ s tou sberbou satanášovou, so židovsko-zednárskou liberálnou vládou? Mám to vypovedať? Nie. Veď je to i tak už celiemu svetu známo. Cvi-rikajú o tom už vrabci na strechách. Dost na tom, že sa to tak dialo, je to factum a factum infectum fieri nequit. Daj to Bože, aby sa to už nikdy viacej nestalo. — Ci snáď by sa nachádzal nekde takový kňaz, ktorý by ešte i

napozatým s tou cirkvou satanášovou, s tou židovsko-zednárskou liberálnou vládou za jeden remeň fahal? No, taký kňaz bol by zaiste jeden hnusný, ohavný, podliacky, všeckého opovrzenia hodný zradca Ježiša Krista a jeho svätej cirkve, horší, nežli Judáš iskariotsky. A predsa bohužiaľ, nachádzajú sa ešte i teraz takíto kňazi, takíto hnusní, ohavní zradcovia, Judáši, ktorí sa verejne chvastajú: „én liberális, kormánypárti vagyok, voltam és leszek.“ No do takieho kňaza jako nekdy do Judáša už isto iste „vošiel ďiabol.“ O takomto kňazovi všetkým právom sa môže rieknúť: „Sám sa tupíš.

Nuž a ty, milý kresťane! polož ruku na srdce, a pýtaj sa sám seba, či si ty nebol tiež medzi tými ohavnými zradcami, židovsko-zednárskou hávedou, ktorí do tej cirkve satanášovej prisluchajú? či si nefahával tiež s touto sberbou satanášovou za jeden remeň? Či si nevolieval na stránku tejto cirkve satanášovej, na stránku židovsko-zednárskej liberálnej vlády ablegátov do snemu, do diety? Nuže daj si odpoveď. Blahoslavený si, dáva-li ti svedomia odpoveď, že si nikdy nebol na stránku cirkve satanášovej, že si nikdy na jej stránku, na stránku te židovsko-zednárskej liberálnej vlády ablegátov nevolil, nikdy si ju ani slovom, ani skutkom nepodporoval. Tedy ti ale, jestli že si na jej stránku ablegátou volieval, jú slovom, alebo skutkom podporoval, bo týmto spôsobom bol si zrádcom tvojeho Pána a Boha Ježiša Krista a jeho sv. cirkve a máš účasť na tých proticirkevných zákonoch, ktoré táto cirkev satanášova vydala, a na všetkom tom zlom, ktoré ona zapríčiňuje pôsobí. Vstúp do seba kresťane milý! Pros vrúcne Pána Boha, aby ti ráčil odpustiť toto tvoje previnenie a čiň opravdivé pokánie! — Ci snáď chcel by si ešte i napozatým s touto cirkvou satanášovou, so židovsko-zednárskou liberálnou hávedou, s lumpami spolku temnosti za jeden remeň fahať? Na jej stránku ablegátov na snem do diety voliť? Odstúp to od teba! — Sľub, áno prisahou sa zaviaz Pánu a Bohu tvojemu Ježišu Kristu, že radšej život tvoj položíš, smrť podstúpiš, nežli s cirkvou satanášovou, s hávedou židovsko-zednárskou liberálnou za jeden remeň fahať, na jej stránku ablegátov do snemu, do diety voliť. Máš vedieť, že jestli by si sa ku stránke cirkve satanášovej, ku stránke židovsko-zednársko-liberálnej pripojil, na túto stránku ablegátov volil, jak beda, trikrát beda by ti bolo, lebo toto tvoje jednanie, tento tvoj skutok bol by pre teba najvyš zamboný, zkazonosný, do časnej i večnej pohromy teba vedúci. v smrti v diabľovi zostávajúci, prisnemu trestu Božiemu,

hríšnej pomstve Božej by si nevyhol. Voľ si tedy jedno zo dvoch, buďto cirkev satanášovu, buďto cirkev Kristovu, buďto satanáša, buďto Pána Ježiša Krista. Si-li na stránku židovsko-zednársku, liberálnu, tak si na stránke satanášovej a jeho cirkve; si-li na „stránke ľudovej“ tak si na stránke Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve. Myslím, že si vyvolíš Pána Ježiša Krista a nikoli satanáša. — Hore sa tedy, kresťane milý! ta sa do tábora „ľudovej strany“ pod zástavu sv. kríža Kristového, a nikoli do tábora židovsko-zednárskej liberálnej strany pod zástavu satanášovu. V tábore ľudovej strany pod zástavou kríža Kristového bojujme zmužile, sme neohrožene za Pána a Boha nášho Ježiša Krista, za jeho svätú cirkev a tak i za naše časné i večné blaho. Boh bude s nami a keď Boh s nami, kto proti nám? Slávne bude víťazstvo naše. Sláva, večná sláva ľudovej strane, svätému to krížu Kristovému! Zkaza, večná zkaza zástave židovsko-zednárskej liberálnej strany, zástave to satanášovej! Nech žije sv. cirkev Kristova! Nech zhynie pekelná cirkev satanášova!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Otvorený list na hrdinov ľudovej strany v Horňo-Trenčiansku.

Práve teraz budú tomu dva roky, že iskra šľachetného ducha kresťanského zapálila aj vo Vašich nepoškvrnených srdcákoch plameň pravdy.

O nedlho budú tomu dva roky, ako takto kresťanskými citami naplnené Vaše srdcá cestou Vašich oduševnených vodcov mňa z Oravy ohľadom utvorenia a sriadenia stránky kresťanskej do Žiliny vyzvaly.

A už v máji roku toho istého Vaša oduševnenosť za vec svätú možným urobila, že sme mohli v Žiline s tak krásnym výsledkom veľshromaždenie katolícke vydržiať.

Nepriatelia kresťanstva a tyrani ducha i tela nášho sa tou nádejou chovali, že plameň tento srdc Vašich birmovaní na Žilinskom veľshromáždení len slamený plameň bude, a onedlho vyhasne. Z počiatku okolo nášho plameňa fašiangy vydržiajúc len tancovali, lebo v ohromnej moci presvedčenia kresťanského ani len pochopu nemali, a nechali nás v pokoji.

Iba ako z citov človečenských docela vyzvlečený paša trenčiansko-prešporský Szalavszky videl, že plameň kresťanstva nie len že nehasne, ale sa zo dňa na deň na pôde celej drahej vlasti našej uhorskej rozširuje, a hasičom všetky ich nástroje Tarnocovské nič neosožia, — lapili sa takých skutkov, ktorých svedkom celá krajina musela byť počas Vašich ostatných volieb doplňujúcich do výboru stoličného.

Buď Vám chvála junákom trenčianskym a odplata vo večnosti za Vaše zmužilé držanie sa, lebo čo ste Vy bárs zdánlivo v politickom obchode dokázali, to je čin čisto kresťanského ducha, ktorý dnes vynímajúc neznabohov už celá Vlasť schvaľuje. Áno celá Vlasť je na Vás dnes už pyšná, lebo veď ste pri všetkej Vašej chudobe a biede dokázali, že je povedomia

čistých Vašich mravov kresťanských aj základom oduševneného opravdivého vlastenectva.

Vy ste tedy dokázali, že na Vás ani hrozby, ani slúby, ani Judášové groše neučinkujú.

Pravdu máte, lebo veď to dnes už iba blázon verí, že dakomu za mameluctvo, tojest otroctvo dane odpustiť, synov bez základu od vojančiny vyslobodiť, krčmám dlhy odpustiť a tak ďalej by dakto mohol alebo chcel. Horký že, nuž veď onedlho sa presvedčíte, že tak liberáli, hazafíci, matrikári ako všetci politickí klamári rovno s vami farchy znášať budú; každý ale groš, ktorým sa dajedni na posmech sveta z Vás zakúpiť dali podobne Judášovým hallierom na patričných skôr-neskôr kliatbu a nešťastie donesú.

Nerobte si, drahí moji priatelia z toho nič, že oškľivá ruka tyranov našich, práv Vašich Vás zbavila; veď je to len dočasné ich víťazstvo, však príde aj na nich mráz, keď raz pravda zvíťazí.

Trpme a trpte aj Vy všetko prenasledovanie spokojne a hrdo, ale neodstúpte od Vášho presvedčenia ani na minutu, ba čo viacej učinkujte v medzách zákonov ešte vytrvalejšie, lebo veď Vám je dobre známa historia prvších kresťanov a mučedníkov; i týchto bolo z počiatku málo, i títo boli nesmierne prenasledovaní, svojich práv zbavení, a hľa trpkým bárs bojom kresťanstvo predsa ku víťazstvu priviedli.

Nezastaňte na pol ceste, lebo je to tiež chyba veľká, keď spoluobčanov Vašich na dobrú cestu priviesť zameškáte, a to tým viacej, že všetkým dovoleným spôsobom ta učinkovať musíte, aby v každej obci každé jedno ohnivo jednu reťaz tvorilo, lebo ohľadom na pokračovanie nepriateľov našich len tak vyhneme Stupave a Nitre, jestli ľud dojedneho jednu reťaz tvoriac malý počet liberálcov v posmech obráti.

Buďme teda poslušní zákonom, chovajme sa spokojným duchom kresťanským, milujme svojich bližných, — práv našich mešťanských sa ale nikdy a nikomu ku vôli nezbavme.

A v tomto duchu, v ktorom ste sa aj Vy počas volieb ostatných chovali, srdce moje pýchou je za Vás naplnené, a chválu Bohu zdávam za tú jeho milosť, že s takýmto vojskom môžem za Vlasť a Kráľa bojovať. Prijmite spolu aj s Vašími oduševnenými babami najúprimnejší pozdrav môj, našich Oravcov, a celej stránky ľudovej krajinskej.

Pan Boh s Vami do videnia!

Zoltán Zmeskál.

Administracia na Horniakoch.

Jaká je u nás Administracia, to je zbytočno opísať; lebo kto ju pozná, ten nenie opisu potrebný, kto ju ale nepozná, ten to neuverí. Čo sa nedávno stalo v stolici Szalavszkeho, to je len slabý stien toho, jako plnia úradskí svoje národné povolanie — česť zriedkavej výnimke — na Horniakoch.

Horniacki úradskí všetci najviac bedlia o plnenie svojho národného povolania. To jest tým menej majú starosť o državnú správu, ktorá ani možná nenie, jestli takí úradujú, jako Szalavszky, ktorí stupavské a trenčianske škandále pripravujú.

Utláčajú ľud, ale ustavične napínajú svoje hrdlo, že sú oni vlastenci. Právo, zákon, pravda

u nich nič ne je. O neporiadku, ktorý v daľších úradoch jestvuje, ani pochopu nemá človek v hl. meste bývajúcí. V oravskej stolici pred dvoma rokmi tri štvrté roka skúmal jeden ministerský vyslanec pokladnice. Či s prospechom; čo našiol, čo nie, to doista večným tajomstvom zostane. Také veci sprovádzajú jeho pamiatku, ktoré sú nenie veľmi príjemné stoličným úradníkom.

Jako nespravodlivo zachádza s ľudom zvlášte hl. župan Kürthy, vidíme to z nasledujúceho pádu. V Ružomberku pri stavbe jednej dielne behom krátkeho času šesť ľudí prišlo o život bez toho, že by hl. slúžny tento nehodný prípad bol sdělil sedrii, jako to zákon nakladá. Keď to na shromážení stoličnom do reči prišlo, nikto nevzal hl. slúžneho na otázku, ktorý s ohavnou prisnosťou pokutoval jednu chudobnú ženičku, ktorá chlieb piekla pre potravné spolky.

L'ud dobre vie, že s ním úradskí nesvedomito zachádzajú, lebo ho osvecuje „Kreštan,“ ktorý dôrazne odhaľuje nadužívania tieto a ľud k seba povedomiu povzbuduje. Či je div potom, keď tento ľud Kreštana považuje za svojho najlepšieho priateľa; lebo však vidí, že o jeho záujmy nestojá stoliční páni, ba ho i práv občianskych ozbíjajú, jako v Trenčiansku; v hmotnej pomoci ho hatia, jako v Liptove, ba i spravodlivých úradských musí utraťiť, jako sa to stalo v Spišsku.

Citujú chudáka sedliaka, on ale to nerozumie, lebo je to maďarsky; veznú hore zápisnicu s ním; on ju musí podpísať, bárs jej nerozumie. Koľko razy by si i sám odbavil vec, ale nerozumie tú reč nútnu. musí draho pravotára platíť.

A tak násilne ide maďarizacia i vo škole a v chráme. Liberáli si nerozvažia, že je to odporne slobode, rovnoprávnosti ba i ľudskosti.

Je-li zákon národnostný zlý, treba ho premeniť; to požaduje rovná statočnosť a zákon sám!

Na násilnej maďarizácii ani samým opravdivým maďarom nezáleží, ktorí vždy trpezliví boli poľahom na vieru a národnosť; len tí noví maďari počali útoky činiť proti viere a národnosti, aby tým bezpečnejšie obsiahli svoje ciele sebecké a aby na boj viery a národnosti obrátili pozornosť obecnstva.

A ponevác citia horniacki úradskí, že sa ľud zobúda a nenie slepým otrokom ich rozkazu, jako predtým, preto s plným hrdlom vreštia. Hľa ľud sa odvraca od vlasti, od nás, ktorí národné povolanie plníme! To je vraj panslavismus, ktorého dojkou je ľudová strana, ktorá ľudu rozdáva slovenské sošity a sľubuje,

že ona spravodlivo chce pravdu vysluhovať. Hja veď liberáli dobre rozumia sa tomu, jako sa majú zákony prekrucovať, jako sa má maďarizovať; a veď nevedia nám ukázať ani jedného pánslava, ktorého by za tých posledných 25 rokov boli obrátili. Preto ale všetkého zlého príčinou je ľudová strana.

Nie ľudová strana je pôvodom horniackych pohybov, lež planá državná ústava (administracia) šovinistických panákov. **Št. R.**

Samobraň.

Do tých čias chodi krčah (džban) do studne, kým sa nerozbitje!

Liberáli a ich pomocníci židia dlhý čas panovali nad nami, dlhý čas boli sme do ich pazúr odovzdaní, nemal nás kto ratovať, ba ani len dobrou radou prispieť. A oni aj využítkovali dokonale tú dobu. Keď sa teraz začíname budíť, oči si vytierať a do tej židovsko-liberálnej tmy oheň kresťanskej oduševnenosti zapalovať, teraz vidíme, čo sme, kde sme sa zašli. Na kraji hlbkej, bezdnej priepasti stojíme, len jedon ešte krok a — zničení sme!

Nie len o vieru, nie len o mravy nás chcú pri-niesť, ale ako vidíme, aj o náš majetok. Preto chcú vieru našu oslabiť, lebo kto nemá silnej viery, kto je bezbožník, ten ľahko padne do kaľuže nemravnosti, korhelstva, opilstva, lumpáctva. Korhel ale a lump sa už nevydriape tak ľahko zo siete úžerníka. Tam už ide najprv teľa potom krava, koník, jedna za druhou a onedlho udrú na buben pred domom. A tomu sa raduje len úže ník, ktorý mu tak rád sklenočku za sklenočku podával, hovoriac, „nestharajte sa pán ghazda, veď nemusíte hned platíť,“ zato mu ale napísal dvojistou krejdu. — Takto ide najprv vieru, potom mravy, napokon majetok dolu vodou.

Ale to už bolo do nevydržania. — Nuž či nemá nás kto zastávať, nemá nás kto brániť?! — Sedliak čuší a plať, kričia mu. — Ano my platíme i budeme platíť porciu ale keď našim povinnostiam zadostučiníme dajte nám i naše práva, a jestli nechcete nám pomahať vy, pomôžeme si sami zákonitým spôsobom!

I zaznel mohutný hlas po všetkých nivách, horách a dolinách: Hore sa kresťania, hore zo sna, spojajte sa, bráňte sa, napomáhajte sa. My sme tu vo väčšine, čo že sa dáme zdierať tak nemilobohu? Poznajme našich neprajníkov a nenapomáhajme ich. Nekupujme od židov! — A oduševneni kresťania nasledovali toto vyzvanie, spolok za spolkom sa utvoril blahodajne účinkujúć všade. Na mnohých miestach uznali, že nie len žid môže byť krčmárom, prečo by nemohol byť kresťan a ktomu občan a nie cudzinec z Poľska! Utvorili svoje kresťanské krčmy.

Takúto krčmu utvorili najnovšie občania Jablonovskí vo Spiši. Zoškivil sa im žid, viacej ešte jeho nápoj. I vystúpil jedon gazda, menom Juro Košala, povolal do svojho domu občanov, oduševňoval ich a vysvetlil im, aby si sami regál vylicitovali a sami krčmu otvorili! Jeho ohnivé slova mali aj účinok. S pomocou veľk. p. Zelenáka, rodáka tejto obce, docielil to, že teraz majú svoju krčmu. Majú dobrý trúnog, nápoj a k tomu i lacnejší (tuhší). — A žid? — Ten ajvajka a sberá sa ta, odkiaľ prišiel!

Koľko je obcí v ktorých by sa to tiež mohlo stať! Lenže tým chybujú takí mužovia aký je p. Zelenák náš rodak a a'legát, a Juro Košala! — Preto voľte si tiež takých a'legátov, akého my máme a nie kadejakých mamelukov, ktorí sa nestarajú o nás len o masné hrnce, len o vrecko a brucho. Len potom prídu na nás lepšie časy. Ukážme, že sme my mužovia stáli a smelí, ktorí si nedajú od hocakého haukáča frčky pod nos hádzať. Spoločujme sa, sjeďnoťme sa: v jednote je naša sila. Keď jeden pojde čihi, druhý hota nevykonáme nič ale buďme jednomyselní. Bráňme sa sami, keď sa inší o nás ne-tará. — Iba naša stránka, ľudu stránka sa o nás st-ará, preto nech žije!

Jablonovský.

Nech každý minister so svojou ližicou jie.

Kaššič bývalý ministerialny radca vydal svoje tajné skusenosti v jednej knižočke, ktoré on v honvédskom ministerstve si nadobudnul. O týchto skusenostách spomienku urobil aj p. Ugron, keď 23. marca v snemovni takto hovoril. „Nech každý minister so svojou ližicou jie. Kto ročite 12 tisíc zl. platu bere, od toho krajina očakávať môže, aby so svojou ližicou jedol. Aj to očakávať môže krajina, aby svoje izby nekúril s kuřivom štátnym. Lebo kde by sme prišli, keby úradníci za štátne peniaze zaopatrené kuřivo, svetlo atď. na svoje ciele obracali?“ Abysme reč Ugronovú rozumieť mohli, musíme vedieť, že Kaššič to píše o ministrovi Fehérvárym že pre honvédske ministerstvo zakúpil strieborné ližice, vidličky a porcelán v cene 12 tisíc zlatých; potom že aj svoje izby kúri zo štátneho kuřiva a osvecuje zo štátneho petrolcumu. Teda takto gazdujú páni liberáli s tými peniazmi, ktoré chudobný ľud v porciach platiť musí. Chudobný človek čo z kúska zeme živoríť sa musí, pre seba, a pre svoje dietky za svoje peniaze si musí zaopatriť huňu, klobúk, krpce, hrniec, randlík a drevenú ližicu, a ministrovi, čo má ročite 12 tisíc zl. platu, vláda mu zaopatrí, strieborné ližice, vidlice, nože, taniere, vláda mu ešte aj drahé kuřivo dopraje. Oh ľudová strana príď čím skorej kráľovstvo tvoje, a vyslobod' nás čím skorej z pazúrov židovsko-liberálnych!

Žalm 1.

*Blahoslavený muž,
šťastný každý človek.
čo na ceste hriechu
nezmrhá si svoj vek.*

*Ktorý podľa rady
bezbožných nekráča,
a neoblubuje
stolec posmeváča.*

*Ale ktorý radšej
skúma zákon Boží
a vždy hľadá v ňom to,
čo mu vždy osoží.*

*Taký človek bude
stať strom pri potoku,
ktorý, majúc vlahu,
rodí rok po roku.*

*A ktorého listie
rýchlo neuvädne, —
taký človek všetko
vždy prevedie snadne.*

*Kdežto bezbožníci
i na tomto svete
budú ako plevy,
ktoré vietor zmetie.*

*Lebo neobstoja
pred tým Sudcom živým,
ani hriešny človek
v oči spravodlivým.*

*Cesta spravodlivých
vedie k Hospodinu,
ale bezbožníci
s cestou svojou zhytnú*

J. G. Leštinský.

CHÝRNIK

Ku cteným čitateľom!

S Božou pomocou sme prekonali beh prvého štvrt roka. A tak úctive prosíme tých ctených predplatiteľov, ktorí len na štvrt roka predplatili, aby znovu predplatili na ďalší čas, lebo kto neplatí, tomu noviny nemôžeme poslať.

Mnohí odberali dovčuľ naše novinky, a platiť sa im nechcelo.

Keď si oni do povahy veznú, že i my máme náramné výdavky; i mi musíme jest, aby sme živi boli, není možno, aby svoj dlh nevyrovnali a i nadalej nepredplatili, ba i nových predplatiteľov nám nezískali.

Jej Veličenstvo kráľovná 21 marca dorazila do Korfuva.

Z L'uptova, z tej blaženej stolice osvieteného p. Kürchyho ľud od biedy nútený sa až tak hrnie do Judapešte, nemohúc doma vyžiť; k osobným vlakom aj 3—4 vozne sa musia každodenne pričiniť, aby chudákov mohli odviezť. Denne ich aj 300 odcestuje, bol už i taký deň, že ich 800 odcestovalo.

V Rakúsku vina sa urodilo v r. 1895. 3 miliony aj viac, nežli pol; o dvakrát sto tisíc menej, nežli v r. 1894.

Co stojí jedon kanárik v Nemecku, kde sa do roka vyše 100 tisíc mladých dochová, nebude škodiť sdeliť ct. čitateľom, za dobrého speváka tam dajú i 35 zlatých, ba nedávno jedna pani z Ameriky kúpila jedného znamenite vyučeného za 2400 zlatých.

Jako sa môže katolícka tlač s prospechom rozširovať, na to vidíme príklad v Rakúsku, kde sa horliví katolíci usniesli, že na každý pád vyobcujú protináboženské noviny zo svojích obiec. Tam je totižto všeobecne vo zvyku, že časopisy katolícké vyvesia na dvere i s nápisom, pod ktorým sú k dostaniu a s cenou. Pod vyvesenými novinkami i to je naznačené, že kto nemôže na ne predplatiť, nech ide na fáru, kde zdarma môže čítať tie všetky časopisy. Tak dobrý výsledok má táto vec, že v Rakúsku nekresťanské noviny málo kde vidieť. Veru by ani u nás nebola škodlivá obyčaj táto.

Nemecký cisar Vilem po svojom cestovaní v Taliansku sa chystá navštíviť i naše veličenstvo vo Viedni.

Náramný kanon sa vyhotovil vo sv. Petrohrade na rozkaz ministra, ktorý váži asi 7000 kilogramov. Osobitný vlak dopratal túto ohavu do Sebas-topola.

Otrávil sa v Kishegyesi manželka Juľa Pormayho preto, lebo tento na hostinnej večernej zábave veľa vyprával sa s jednou paňou. Štyri siroty nechala tá lahtikárka po sebe.

Hrozná krádež sa prihodila len toľ v Paríži. U jednej španielskej panej zhynulo štvrt miliona zlatých. Figliari ešte nesadli na lep. S presíkanou obratnosťou otrčili päty.

Belgické dámy pápežovi veľmi drahocenný dar poslaly nedávno, totižto taký čalún (tepich), ktorý je doposiaľ najväčší na svete; šírka a dĺžka je 160 metrov, 3 miliony štychov byly potrebné k jeho vyhotoveniu. Vyhotovily ho 15—16 ročné slečinky, tých najznámejších boháčov dcéry. Pápež tak sa tešil tomu daru, že vlastnoručne písal list poďakujúci tým slečinkám.

Internacionalné shromáždenie vzdelancov katolíckych v roku 1897. vo Freiburgu sa bude vydržiavať a sice v auguste. Tí najchýrenejší vzdelanci rozličných národov sa ustanovia na ňom.

Nahnevaný paša, fõišpán mosoňský, gróf Vilem Pálffy-Daun v M. Óváre musel to zkusiť, že mu ktosi oblok vybil práve v tom čase, keď sa on s dakofkými priateľmi chutno zabával rano o štvrt na piatu hodinu 16. marca. Hajdúsi hneď museli frčáť na všetky strany, hl. slúžneho zobudili, aby sa pakoval pred obličaj toho všemohúceho osvieteného, zobudili i rychtára a poručníka četníkov (žandárov), lebo vraj musí sa najst ten opovážlivý človek. Mnohých pochytili predodňom. Keď to všetko bez výsledku bolo, hrozný paša to všetko na ľudovú stranu zvalil. Vyslovil sa ten panák, že vojákov vylepí celemu mestu za krk, jestli sa ten opovážlivý človek nenajde.

V komine mrtvolu našli v Ružomberku v mestskom hostinci, jako sa ona ta dostala, to sa ani tušiť nedá. Náramný pohyb sa ztrhol v meste, keď sa to občania dozvedeli.

Nový šport panuje teraz v Amerike, kde asi pred tridsiatimi rokami pustili prvého vrabca z Európy doneseného do povetria, z tých dakofko vypustených vrabcov ale toľké pokolenia lietajú teraz po Amerike sem-tam, že hrozná škody robia. Pri závodoch streleckých teraz roztopašníci už nebudú viac na holubov pukať, lež na vrabcov, ktorí sú o mnoho menší, a tak sbehosť v strielani o mnoho viac sa vyvíňuje, nežli pri holuboch.

Antisemitismus aj v Pešti už sa počína dvíhať. Na obecenstvo hl. mesta totižto taký obežník bol rozposlaný, ktorý asi takéhoto obsahu bol! Spojme sa proti židom, ktorých musíme zo všetkých kútov vytisnúť, nie mečom, nie násilím, ale počestnou prácou, pri vzájomnej podpore a uctení kresťanov.

Na Dráve jedon člnok s desiatimi ľuďmi sa prevrhol; siedmi sa oratovali z vln, traja ale bez pomoženia sa ztratili vo vlnách.

Hrozná vražda sa prihodila v ungskej stolici. Ján Posipánka kresal stĺpy so svojím synom v obci Berď; otec napomenul syna, aby dôkladnejšie kresal. Syn ho neposlúchol, lebo videl, že otec jeho má trochu pod klobúkom, ba ešte i to povedal, že i on by vedel lepšie kresal, keby bol si toľko bachol z toho čertového, jako tatko. Na to otec hodil sekeru do syna, ktorá rozpoltila lebku chlapcovi. Otec od strachu, že syna zabil, vypil v maštali karbolový roztok, čo mu smrť pritiahlo. Čo dobrého už kedy vyšlo z tej čertovice

Nový papierový buben. Od prvého apríla vychádzať budú vraj akési nové slovenské liberálne novinky. Pánov liberálov čertovsky to mrzí, že ľud náš veľmi rád číta „Krestana“ a preto proti nášmu „Krestanovi“ tie liberálne novinky, ten nový papierový buben chcú poslať do vojny. No, papierovým bubnom ešte žiadne vojsko nezabili. Budeme sa chutno smiať, keď začnú na ten buben nový, pekný-krásny papierový bubnovať. Aby len nedostal zavčasu-dieru.

V meste francúzskom Nancy chytili nedávno jedného (Levy-Mayér) židovského vojáka, ktorý je obviňovaný, že je zradca vlasti. Francúzi sa teraz vážne zaoberajú s tou myšlienkou, že židov (nech majú oni len nos, abo i nohy krivé) vytvorí zo služby vojanskej.

Počet obyvateľov v Nemecku je teraz: vyše 52 millionov. V roku 1890 bolo nemcov bez pol 50 millionov.

Ten dvoj ači trojzenný Crispi, bývalý to minister predseda taliansky bol predtým pravotárom, teraz zas otvoril podobnú pisareň, čo mu mnohé tisíce donáša; myslíac si, nech jeho nástupca robí poriadok s tými afrikskými galíbami, ktoré on narobil.

Tvrdá zkuška je vo zvyku v Číne, kde pred ňou tri dni je žiak vo škole zavretý, a aj spať nesmie ísť inde; žiak si plné vrecká napchá pokrmu; i tabák nezabudne doma, aby si trochu pokúriť mohol.

Mole môžeme vypratáť, jestli na žeravé železo nalejeme octu, a s tou parou pochodíme po siene a po nábytku.

Figliar žid jedon — ako nám zo spišského Körtvélyu píše — v deň nedeľný sa dostal falošným kľúčom do izby kaplána krabuškého, zakiaľ tento v chráme božiom práve o siedmom prikázaní kázal; sobral mu všetky háby a 12 zl. nasbierané na „Kráľ. sv. Ruženca“; na stol ale prestrel ručník s vyšivkou: „Človeče nermúť sa.“ Žandári ho ale lapli v N. Vsi; a krivonosý zlodej sa teraz v žalári rmúti.

V stolici pašalika Salavského jedon žandár v Skalitém zažaloval r. k. farára Jozefa Bandíka, že v kázni proti židom búril. Bársaj žiadneho takého výrazu nevyslovil, predsa postavili ho pod žalobu.

Požičku (1000 zl.) prosil od kráľa Juraj Habronda, obyvateľ Debrecína. Sľúbil tú požíčku za 20 rokov splatiť. Žiadosti jeho sa nevyhovelo. Ináče on už raz i od pápeža žiadal požíčku.

Lúpežnícku bandu lapili v Püspök-Ladáne, ktorá podpaľovala, vraždila celkom bez svedomia; teraz ale ešte neprišli na stopu všetkým jej členom.

Počet kočiek v Londíne obnáša okolo 20,000 kusov, pre ktoré denne 170 koní musia zabiť. Jedna priateľkyňa mačiek chová stále 170 kočiek, medzi ktorými trávi dni svojho života.

Alexander, kráľ Srbska sa chystá tiež milleniu-movu výstavu navštíviť.

Hrdin liberálny, menom Jozef Dubovský notár, opleckár a predseda liberálnej strany v Szeredi sa dostal pred súd v Prešporke, kde bol na 50 zlatých odsúdený za nadužívanie úradu svojho. Jeho sluha ale je odsúdený na 240 zl. ktorý nevinných pozatváral na rozkaz notára. Ten notár aj zákony ači pravidlá svojej obce zfalšoval; „M. N.“ hovorí, že aj obec ošudil o 20—25 tisíc zlatých. A taký človek bol predsedom seredskej liberálnej stránky.

Občania maďarski sa množia z príležitosti milleniu: Sonenfeld zostal Szilašim, Weisfeld Vázsonym, Fuchs Fodorom, Golstein Szántom, Weinberger Vajdom atď. Len škoda že títo všetci majú krivý nos a šmatľavé nohy.

Hrozný oheň zkinožil v Spišsku obec Beharec; veľa domov a zviereniec vyšlo na zkázu.

Shromáždenie katolíckych kruhov sa bude 21. augusta v Judapešti vydržiavať. Pripravujúci výbor 16 marca držal zosadnutie pod predsedom N. Eszterházym, kde sa určil počet a osnova cedulí povolajúcich a program shromáždenia.

Požehnanie ľudových zásad už cíti stolica šopronská, kde je veľmi silná ľudová strana aj v stoličnom výbore, v ktorom sa navrhovalo, aby zvieratský doktor viac platu ľahal, lebo mal veľa práce s dúlom sviňským; a komu svine vydochly ten neobešiol horšie? Druhý návrh znel o tom, aby sa pensia zvýšila notárom; asnáď zato, že notári pri volbách, pri popise voličov, pri odaneníu atď. tak otcovsky zastávajú ľud? L'udákom sa môže poďakovať obecenstvo spomenutej stolice, že oba tyto návrhy buchly, a tak že stoličná príražka nevyskočila vyššie.

Veličenstvo lutoval holubov v Monte Karlove, tam totižto strelci chceli preukázať svoju obratnosť: a preto vypustili moc holubov, na ktorých ostrými nábitky pukali. Veličenstvo keď to vydal, sa vyslovil: Chudiatka tieto holuby s čím sa previnily; naozaj nerozumiem, jakú radosť môžu mať títo ľudia z tejto strelby.

11-ročný podpalač je chytený v Szölgyéne menom Pavel Árva, ktorý podpálil jedno bydlisko a jednu pivnicu: odovzdaný je súdu. Pekný kvietok je to už teraz!!

Upovedomenie. *Ľudová strana* v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú ústrednu pisareň* otvorila. Obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisareň* hneď upovedomilo o každom pohybe *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelarie posílali, za čo jakožto za vzajomnu službu

z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek to mena na prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlisko toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do ľudovej kancelárie sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adresovať na meno V. p. pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 3-ho novembra 1895.

Kraj. ústred. kancelária „Ľudovej strany“

v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie).

DOPISY.

Rovné 16-ho marca.

Velactená Redakcia!

V predošlom čísle Krestana môj ctený krajan „Drotár“ krátky, ale pravde zodpovedajúci dopis uverejnil; pretože však z jeho obsahu badám, že pôvodca na pozhnanom, tučnom dolnom kraji Uhorska robí svoje zkusenosti, preto v jeho žilách i prudšia krv koluje: ráčte aj mne, ktorý viac severné, chladné kraje navštevujem, a tak chladnejšou krvou pozorujem beh vecí, dovoliť, aby som aj ja niektoré skromné poznámky na minulé voľbu učiť mohol.

Môj ct. krajan pohoršil sa nad liberálnou spravodlivosťou prevedenia voľby. Ja musím vyznať, že som sa ani najmenej nepohoršil. Snáď preto, že tam na severe mám potýkanie s ľuďmi, viac babone oddanými: ja to jednaké pokračovanie pri našich trenčianskych voľbách, ktoré tu doma pozorujem, náchylný som pripisovať nejakej tajomstvapľnej moci, ktorá jakýmsi čarovným prútom razom aj na viacej strán šlahne a okúzli všetkých, pri voľbe sa súčastnívších. Pod týmto kúzlom stojá, a preto aj nevinní su na docielenom výsledku tak predseda, jako aj dôvernici, ba aj sami voličia.

Predseda, pod vplyvom toho čarovného prúta, vidí a pozná len tých voličov, ktorí su plnokrevní liberáli. Dôvernici, tí vôbec nevidia nič a nečujú nič. Najväčšie však žarty tropí ten diblík s voličmi — pravda že ľudovými. Tito chudáci s tou najväčšou tvárou, s tým silným presvedčením nesú a odovzdávajú svoje cedulky, že na svojich kandidátov hlasujú a nebadajú, že ten šibalský prút dotknul sa, už či na ceste, či na prahu siene a či kde — jejích cedule, a v okamžení zmenily sa mená liberálnych kandidátov. Preto mňa neprekvápí, keď počujem, že rozhodná väčšina ľudovej strany premeni sa na menšinu. Nebude to ani ináč, dokiaľ sa nepodarí zlomiť tú tajnú, všetko okuzľujúcu moc. Prelomí ju ale prv-neskôr ľudová strana, jestli pri jej čistej zástave, vzdor všetkým upodozrieva iam i násilne stvám, vytrváme.

K tomuto cieľu prichodí nám, našim sebaopredomím a mužným počinaním a užívaním zbrane zákonom a duchom kresťanským nám vyká anej, presvedčiť i našich protivníkov, že ľudová strana jak životaschopná, tak aj oprávnená je; že sme my nie buriči, s ktorými, čo mimo zakona postavenými, zachádzať nútno, lež sme pokojamilovní, jak cirkvi, tak aj kráľovi a vlasti s celou dušou oddaní, a len práva, nám čo občanom a kresťanom prislúchajúce, zastávajúci synovia a dcéry vlasti.

Preto ja vyznám, že s väčšou úfubou a uspokojením hľadím v duchu na ty veľké zástupy ľudových voličov v Nitre a v Stupave, ktorí najväčšie bezpravia, násilnosti a trápenia s hrdínskym nezaprením a ozaj kresťanskou trezlivostou snažali a preto aj uprimné uznanie, áno obdivovanie si u každého nepredpojatého pozorovateľa zaslúžili: nežli by som mal vidieť ľudí, bárs aj spravodlivým hnevom rozbúrených, ktorí by dľa slov ablegáta Šima žandárom krky krútili.

Tak aj pri našej voľbe. My rovňani sme sa síce statočne držali, myslím, že aj naši vodcovia sú s nami, aspoň s najväčšou čiastkou spokojní; však v riadnych pomeroch muselo byť naše víťazstvo isté a skvelé. A keby ešte naše polovičky nielen vonku na ulici, ale aj v sieni volebnej hlasy byly малы! Keď sa už však niečo stať malo, o mnoho peknejšie by sa bolo vyvíjalo, keby aj tí niektorí, ktorí buďto proti — alebo nehlasovali, boli zaujali miesto svoje popri nás na čestnom bojišti ve volebnej siene, a nedali sa sklátiť v svojom presvedčení, lebo však známe sa, a viem, že ešte aj tí z liberálnej strany vyvolení p. p. výbornici, čo spoluobčania naši, v srdci lea tak smýšľajú, jako aj ja — peknejšie a osožnejšie by to bolo, nežli čo mali prináť, bárs nepochybujem z dobrého úmyslu, naši chstárnici dlhopolei a dopomôcť skienárom síce k zárobku, nám ale popri porážke, teda hanbe, ešte aj ku škode. Za zásady smelo si zastať, pri pravde stoj, čo stoj vydržať, úctu musí vzbudiť ešte aj u nepredpojatého protivníka; od náruživosti sa dať utrhnúť, niekoľko židom okná potľcť, alebo jejích nápojom sa k úplnému sebazabudnutiu túžiť, toľko znamená — jako naším nepriateľom zbraň do rúk podať, aby nás so zbíjaním, rabovaním a inými hroznými vecí obviňovať a nielen na jednotlivcov: ale na celú stranu všemožnú hanu sypať mohli.

Ostatne súhlasím s krajanom „Drotárom“ v tom, že liberálne pokračovanie smerodajných kruhov ku výstupkom základnú príčinu zavadalo, čo by aj páni sudcovia obžalovaných do ohľadu vziať mali.

Rozčulenosť už u nás utichuje, len náš Ondrej — kresť. krčmár — ešte horekuje, že licenciú síce má, ktorú mu vraj ktosi-čosi odobrať hrozil, a k vôli ktorej že posledný deň pred voľbou na liberálcov kortošoval, ale že hostov odtedy málo. Nuž ale, však sa aj s ním len jakosi snáď ulobríme. Pokoj s nami.

Drotár.

Z Oravy.

Velactená Redakcia!

V Uhorsku, je dovoleno židovi všetko, nie tak kresťanovi. Jakí sú židia, vidno z ich špatného držania sa. V Rábe kresťanskí a žido skí kupci dali si slovo; statočnosti že na nový rok budú mať zatvorené krámy ale jako boli kresťanskí kupci prekvapení k d židia v ten určený deň mali otvorené krámy! K tomu dodáva

„Alkohol“ poznámku, že to robili v smysle svojho talmuda, dla ktorého neviaže ich slovo dané nežidovi.

V istej farnosti bolo v roku 1895. voličov katolíkov 153, židov 83, v tomto roku 1896. je voličov katolíkov 95, židov ale 92. Židom dávajú, katolíkom odberajú vôta t. j. pozbavujú vôtu v obci, v ktorej pisateľ týchto riadkov býva, má aj katolík jeden sklep, má aj trafikku. Ku tomu že sklepníkovi prišli nedá no financi a povedali mu, jestli do 9-tej večer v sklepe sedieť nebude, vezmú mu trafikku, ba chceli ho aj pokutovať. Žid môže kedykoľvek zavrieť sklep, nič sa mu nestane. Jako potravným a úverným spolkom založeným od kresťanov vyhánajú vrchnosti peniaze, židom tak naháňajú, ukazuje zretedne dopis p. Andreja Hlinka, farára sliačanského.

Spolky potravné pokutovali v Liptove, kdežto Sidonii Herner, Moskovičovi, Kufflerovi, Kaufmannovi — ktorí to isto robil — ani vlas na hlave sa neskrivil. A veď zakiaľ liberalismus panuje, nebude s nami lepšie.

Smelomil.

Z Valaskej-Belej.

Velavážený pán Redaktor!

Chvála buď Bohu, prežil som už pekných pár rokov; je pravda, že v chudobe a v biede, ale až do najnovšej doby aspoň spokojne. Učený som nie, však na toľko predsa nie obmedzeného rozumu, že bych zdravý rozsúdok nemal. Čo my chýbá v umení, to my nahradí mnohostranná zkušenosť, ktorú som si po svete chodiac, a chlieb vyhľadávajúc nadobudnul. Velactený Pán Redaktor dovoľte, čo bych myšlienky moje, v časopise Vašom uverejniť mohol.

Ako taký starý sklár, čo už nevládam škrošňu nosiť, už len doma sedím a pri teplej piečke fajčím kraľovsko uhorskú hazafickú trafikku; bohďaj ju Hej kolkó razy si pri tej mojej fajčke vzdychnem, čo len mňa už Pán Boh neposiela z tohoto krížom krážom hazafického sveta, veď s mojimi valašskými nohavicami, a krpami už ja doňho sa ani nešikujem. Ako to len bolo sveta žiť, keď sme ešte žiadnych hazafikov nemali, len čiro-čiryach statočných ľudí od kosti. — Možno, že by aj nám sklárom bolo lepšie, keď by sme mali narodne obarvenú škrošňu. v nej hazafické sklo, z nápisom. m. kir. üveges tót; nie to div, však dnes je všetko „nemzeti“ od číziem až po klobúk atď.

Volakedy som sa čudoval, keď sa našiel taký, ktorý predal, čo mal, zanechal zadýmenú chýžu na ďalekom laze, a odišiel za more do Ameriky, do Slavonie atď. Dnes mi to už nie div; ba radím, nech nikto sebe nepovažuje za hriech zanechať tú hrudu, na ktorej sa mu kolíska kolísala, nech mu ani len jednu slzu nevytlačí žiaľ z očí, nech ide čím ďalej, nech sa ani len neozre na tú Sodomu, kde židia tto bezočiví havraní kňazov ľud svedomite zastávajúcích vraždia; ľud obživujúci tento živel každej krajiny hmotne a duševne na vnivoč privádzajú; kde sa zakony len preto kujú, aby mali čo nohama šliapať; kde čnosťným a rovnostným byť, je toľko, jak odovzdať sa všeobecnému posmechu a prenasledovaniu.

Jediní naši od sto a sto rokov dobrodinci kňazi, ktorí nás učia v kostole, vo škole, ktorým sa netiaž aj 2-3 hodiny ísť po horách a po dolách našťivíť a potešiť so smrťou sa pasujúceho človeka do dymnej, špinavej chýže, ktorým nesmrdí ani halena, ani kožuch, týchto kňazov vyhlasia za buričov, za vlastizradcov, za Barabš v, v h ú do žalara, sužujú, kde len môžu

od najmenšieho podnatikára, až do hlavného ministra. Vámpiry ale obce, ktorí prišli z batvožkom pod pazuchou od nekád z Tarnopolu, a o pár rokov vládnú tisícami z mozolov aj tak ubiedeného sedliaka, tieto pijavice, ktoré sa nenasytia pokiaľ len kvapku krvi cítia v obeti svojej, to sú ti nesebeckí vlastenci, stlpý krajiny, smerodajní tak v súkromnom, jak aj vo verejnom živote. Bože večný, a svetovladny, kdeže máš tie staré hromy, ktoré by potrestaly, zdrúzgotaly týchto tebe sa rúhajúcich epigonov!?

Florian Bukovec sklár.

Z Veľkej Bitče.

Velactená Redakcia!

Za milú povinnosť si pokladám mojím milým farníkom v Amerike jestvujúcim, srdečný vďak vysloviť za tie milodary, ktoré mi oni z ďalekého sveta na ozdobu chrámu nášho veľko-bytčianskeho odposlali. Menovite: Ján Kriczo 13 zl., Jozefína Kriczo 8 zl., Ján Hrtanek 10 zl., Ondrej Fundarek 10 zl., Ján Kratkorky 7. zl. 50 kr., Jozef Behrik 5 zl., Felix Rehák 5 zl., Ján Rehák 2 zl. 50 kr., Štefan Bednarik-Szkukalek 3 zl. 75 kr., Mikuláš Anicska 3 zl. 75 kr., Ján Fridrichovszky Stundel 4 zl. 32 kr., Pavel Tarnek 2 zl. 50 kr., Georg Pivko 2 zl. 50 kr., Terezia Kriczo 5 zl., Karolina Pleso 2 zl. 50 kr., Maria Placzek 1 zl. 25 kr., Gaspar Pavlik 7 zl. 50 kr., Štefan Hajek 5 zl., Ján Sussola 2 zl. 50 kr., Ján Valásek 2 zl. 50 kr., Jozef Bednár 1 zl. 50 kr., Ján Pavlik 1 zl. 25 kr., Štefan Bunta 2 zl. 50 kr., Harica Rilko 2 zl. 50 kr. a Jozef Város farník štiavnický 1 zl. 25 kr. — Z poslanej sbierky som zaobstaral bethlehemske jasličky, z krásnych rezbárs-kých figuriek, pozostávajúce, a jedon hodbabno-aksamietový fiakový pluvial. *Dr. Teszelszky*, farár bytčiansky.

T. Sv. Martin.

V čísle 10. „Kresťana“ z tohoto roku v článku „Slovom našim peňazným ústavom“ pôvodca pýta sa banky „Tatry“ prečo radšej ľudu nedáva peniaze na 4%, ako by mala tratiť, hoc priam na vyšší úrok u bárs akých švindlerov.

Na to poznamenáva v úcte podpísaná správa, že na 4% ľudu požičky nedáva. Uhrách žiaden ústav, ani taký, čo od vkladov platí 3.6%. — tým menej môže davať „Tatra“, ktorá od vkladov platí 5.0% — ; k čomu prirátajúc úrokovú daň 1/2%, platí tedy od vkladov 5 1/2%. — Ako tu môže davať peniaze na 4%?

Jediná Rakúsko-Uhorská banka berie zmenky na 4% — ale z toho ľud nemá nič, lebo na takej zmenke musia byť aspoň 2 protokolované firmy.

Inak je banka „Tatra“ jeden z najlacnejších ústavov na Slovensku lebo ona berie od zmeniek len 7% — 7 1/2% — kdežto druhé ústavy skoro všetky berú 10—11%. Prečo pán pôvodca tieto nestavia na prancier?

Že banka „Tatra“ považuje za svoju úlohu hlavne ľudu pomáhať, je najlepším dôkazom to, že z jej kapitálu v roku 1894 ktorý obnášal 2 015 042 zl. bolo v sedliackych zmenkách a drobných hypotékach investovano 1 800 000 zl. —

S tým, odporúčajúc sa do priazne všetkých čitateľov ct. toho časopisu značíme sa s úctou

Tatra horňouhorská banka účastinársky spoloč.

Vysoká dňa 8. marc. 1896.

Vážení pan redaktor!

Prosím vás láskave tieto riadky uverejniť. Dajte odkázať P. Jánovi Dolomil, by si on ráčil povšimnúť, že ten istý Otec, ktorý dvom kňazom — včul už len jednému živému dal život, má mimo tohto syna kňaza ešte aj vo veľmi odvislej štátnej, stoličnej a privátnej službe postavených dvoch synov a dvoch zaťov, ktorých, a ktorých už viac údovej familie bupúcnosť ten horespomnutý Otec pri volbe »stoličných výborníkov« dozaista do povahy vzať, čo mu nikto ktorý pomery jeho zná, zazlievať nemôže.

Na odprosenie Pána Jána Dolomil, dajte mu odkázať, že ja som kňaz tej viery, ktorá lásku proti svojmu spolublížnemu hlása, následovne znám svoju povinnosť; na jeho úmysel ale, mňa chcel upozorniť na jednanie a na napravenie mojeho rodiča, mu to odkazujem že úmysel tento je nie múdry a spôsob toho upozornenia bol drzo — surový.

Okoličnosti do povahy berúc, soznávam, že mňa osvedčenie P. Jána Dolomil posavád ešte aj v mojom dopise vyjavenej — mienke neodcúdzilo: a pokiaľ mňa ten môj ctiteľ a mňa milujúci priateľ inšym spôsobom »nedolomi,« já aj budúce to presvedčenie chovať budem, že jestli by pre moju osobu skrze osobitné záležitosti už od dávna meč naostrený nebol býval, nikdy by Pán Ján Dolomil nákreš svoj o kohešovskej volbe v Krestanu nebol uverejnil.

Toto jest moje osobité presvedčenie!

Silno pochybujem že bych sa mýlil! Na význame lásky Pána Jána Dolomil dľa ktorej on mňa »miluje« to mu odkazujem Pán redaktor! že mu za takúto lásku pekne ďakujem, si ju ale vzdor tohto šetrím, a spolu ho prosím moju osobu v budúcnosti od takých výjavov tejto lásky — jaké on v tom istom nákrese mne preukázal — raz na vždy šanovať.

Zostávam uctou váš brat v Kristu.

L'udovít Biza kaplán.

Nitra 10. marc.

Šlachetný Pane!

Slávime millenium. So všetkých strán sa ozývajú hlasy radosti z úst »veľkých« hazafíkov, a každý sa usiluje aj druhých povzbudiť za vlasť a národ. My ale plaťť môžeme len nad terajším smutným postavením naším.

A čo nám dodáva k tomu liberalismus? Smútok, žalosť trápenie, sužovanie, ktoré už ani sniesť nemôžeme!

Tí veľkí páni, ktorí len za zásady hnusného liberalismu pracujú, vydali u nás jedno šumné heslo, s ktorým chcía omámiť všetkých občanov. Slávy plným hrdlom kričia: »Spojme sa všetci v braterskej láske, zasväťme rok tento, a dajme na javo celému svetu, jak veľkí vlastenci sú v nitrianskej stolici všetci, ktorí za slobodu uhorskú bojujú. Nie slová, povzbudenie, radosť, vážnosť, ale skutky nech dokazujú cíty naše k milej vlasti uhorskej; a preto spravme zakladinu takú, ktorú každý obdiravať bude: založme základinu, ktorá 100000 zl. je veľká.

Koľkí budú oplakávať túto smutnú pamiatku, keď prídu žandári s exekutorom' a nebudú mať odkiaľ platíť: koľkí budú preklínať tých, ktorí sa také volačo opovažili priviesť, načo nebolo žiadnej potreby!

Ach ubohý ľudu! ty len plať, však na to mozoľuješ, aby sa druhí tešili a radovali; prídu časy, že ťa všetkého pozbavia, a potom môžeš vzať žobrackú palicu a po pytani chodiť. Hľa takto chcía sláviť v nitrianskej stolici millenium:

Zostávam s úctou Váš priateľ.

Jankovský.

Z Modor-Šenkvic.

Vážení pan Redaktor!

Minulý pondelok, keď ukonaný došiel som domov z vinohradu, moja milá manželka nie súc s večerou hotová, s lichotivým úsmevom podáva mi »Krestana« rieknuť, že je v ňom i z Modry dopis. No figeľ sa jej dobre podaril, lebo ja hneď schytil som noviny, a že som hladný, na to som celkom zabudol. Že prečo ma ten náš milý »Krestan« na tolko zajímal, to hneď rozpoviem. V sobotu totižto bol som na trhu v Modre. Bolo veru velice chladno a ja zašiel som pod víchu k p. Korbeličovi na víno, kde som sa dozvedel, že Pavel Boruta, mešťanosta modranský chce vystaviť zo Šenkvic do Modry železnicu, ba že ju — vraj — už i merajú. Moji susedkovia veru ohnive pojednávali tú novú vicinálku; jednému sa to ľúbilo, druhému nie, a tento posledný, mnoho pozoruhodných vecí pospomínal. — O tejto vicinálke som sa ja chcel v »Krestanovi« dočítať, ale som sa sklamal. No čo chýbalo, doložím to ja.

Pán podmister — tak u nás mešťanostu volajú — veru v skutku zamýšľa vystaviť vicinálku. Hja nie na darmo strečkuje on toľkokrát do Prešporuku k pašovi Szalavszkému, nie na darmo bol on v Stupave! Vystrečkoval si on, keď aj nie hlavný matrikársky úrad, ale aspoň vicinálku, dľa jeho rozpočtu v cene 140000 zlatých. I svolal on mestských repräsentantov a týmto on predniesol, že sa mu podarilo, vyzískať povolenie na vicinálku. Mnoho ho to vraj namáhania stálo, on ale, ktorý záujmy slávneho mesta na srdci nosí, neodfahuje sa od žiadnej práce, nešetří výdavkov, aby sa Modra zdvihla a zmohla. A páni repräsentanti, ktorí by, keďby sa o jednej špondii pre katolícku školu jednalo, za rok debatovali — včul pánu pudministrov, ktor ho nie dávno pudelmajstrom prezývali a ktorého pre pálenie vinohradov skoro vykáčkovali, 50 tisíc zlatých z mestského majetku na vicinálne akcie odhlasovali. Hja, i túto nesmiernu priazeň našich pánov evanjelikov si on vystrečkoval, keď pred kath. biskupom, ktorý birmovať prišiel, z mesta zutekal, pána Zelenku ale, ktorý s väčšou spoločnosťou do mestských hôr len privátny výlet urobil, slávnostne prijal, na mestskom dome zástavu vyvesil a na spôsob pudlíka vždy okolo neho sa motal.

Ej páni repräsentanti, nemyslel som si, že ste na tolko predpojati a že nevidíte ďalej od nosa! Prichodí mi tu na pamäť, jedna Aesopova bájka. Jedon šinter raz vábil k sebe psa s ľavou rukou podávajúc mu chlieb v pravici ale držiac zdvihnutú bakulu, aby ho zarazil. Pes ale velice bočil od neho a konečne s úsmevom riekol: prijal bych ja ten tvôj chlieb, keby i pravá ruka tvoja tak spravodlivá bola, jako je ľavá! Naučte sa obozretnosti páni modrania od toho Aesopovho zvierafa, a dajte pozor, aby ten, ktorý — jako sa zdá — vám chlieb podáva, vašeho hmotného znivočenia príčinou nebol! A preto umienil som si, že mojim milým susedom modranským oči otvorím a ich na isté okolnosti upozorním.

(Dokončenie nasleduje.)

Jako sa skončil prvý „cigilný sobáš“ u obyvateľov Riečky.

Riečku sotva počuješ, drahý čitateľ, v „Krešťan“-novi spomínať. Veď dedinka je to len pri Baňskej-Bystrici. A predsa, ona zaslúži, by si o nej niečo vedel. Veď ona sa tiež dokázala byť života súcou, a to — čo vec ťažká — v našich časoch.

Celá je zbúrená. I, keď by si čo neznámy do nej nazrel, ani by si obyvateľov jej nerozumel, čo to vlastne chcú, keď na každom ugle počúvaš radostiplné výkriky: „Ale sme predsa zvíťazili!“

V blízkych Podlaviciach je jedon úhľadný dom. A čierna tabuľa na ňom vyvesená povie, že muž tam slávny býva. Veď tabuľa tá, jak sa len trochu do veci rozumieš, zrejme ti diktuje, že na nej vyvesené bývajú rozkazy, ktoré celé okolie, celý okres do ohľadu brať musí. Býva tam tedy najväčší pán vidieku. Najväčší pán? Na tom dosť neni! I urazili by sme povýšenosť jeho, keď by sme tak s vysoká na neho hľadiac, o ňom tak malý pochop si utvorili. Nevidíš snáď na čiernej tej tabuli pri rozkaze pre celý okres znejúcom i ohlášky manželského páru? To ti vysvetlí, že v pánovi tom „cigilného kňaza“ ctíť máš? . . .

Ale, dobrá to chvíľa! Manželstvo uzavrieť chcejúci pár, dvoma svedkama sprevádzaný práve dochodí.

I vstúpme dnu, veď miesto tam každý najde, kto len pod moc pána toho patrí. A tam patríš i ty, keď na pôde pod moc jeho patriacej stojíš.

Na čele mu vážnosť sedí, z pohybov sa prísnosť zračí. Povedomý je svojho postavenia. Po boku mu stužka veje, i mimovoľne schlopíš zrak, veď majestátnosť pána vyššie pozdvyhovať ti ho nedovoľuje.

Prekonal už všetko, čo zákon prikazuje.

Ale napnutosť sedí ešte vždy na tvárach prítomných, a ťažko si len dýchať dovoľia.

„Hotoví sme,“ doloží, „avšak čo noví manželia ruky si podajte.“

I pozrú v tvár „kňaza,“ ale majestát prelomí im beh myšlienok, len tvár krvou podbehlá tieto prezradzuje. Čo však na plat, duch sa moci korí, a ruky sa tiež podajú.

„Manželia ste. Avšak, dajte mi to na písme; tu je hárok pravdu tú, že svojí ste, obsahujúci; len vám to ešte potvrdiť treba; ejhľa, miesto vám prázdne nechané; tam, manželia meno vaše položte.“

Ale, neslýchať! Slabí tí ľudia zoprú sa moci pána i „kňaza“; i spomínajú, že Boh jím to čo krešťanom nedovoľuje, ba, že i tých,

ktorých jím Boh ten čo svojích viditeľných nástupcov zanechal, poslúchať musia.

Ale, — moc sa moci zopre, i boj vedú. Veď ktože vie, čie bude víťazstvo?

Pán i „kňaz“ neustupuje, a poddaných viac raz pred majestát svoj dostaviť sa núti. By vyhral, napokon i ruku nevesty spomína, žeby podala ju, veď on ju vodiť bude.

„To, pán môj na jedno vynde, — zneje zrelá na to odpoveď.“

Ale čo sa stalo! Slúžny okresu zavrátí „cigilného kňaza“ neustupného. Rozkaz bol krátky. Po citovaných mnohých paragrafoch len to doložené: „hárok bez podpisu má sa na skutku vydať.“

Pán i „kňaz“ soznáva vinu: „že paragrafy tie sám nepoznal.“ A svedkovia, ktorí len nedávno moc jeho nad sebou uznávali, započnú sa s ním „prisne“ rozprávať.

Nič to však preto. Však vážnosť mu i ďalej môže svietiť z tvári. Však mu po boku stužka veje, a auktorita je s tým poreparovaná — v Podlaviciach.

V Riečke však hlasite počuješ na každom uhle: „Ale sme predsa zvíťazili.“ — Vie to nevšedná, víťazstvo to veľké. Veď mladoženích je sám pána rychtárov syn: Štefan Spevák, a nevesta, Maria Wagner.

Už to máš rozložené; i zrejme vidíš, že moc sa moci zopre a boj vedú, až sa duchu poddá.

Odpoveď.

„Vodca ľudu slovenského“ majú mať meno tie nové slovenské židovsko-liberálne noviny, o ktorých spomienka bola v predošlom čísle. „Slov, Noviny“ píšú, že taká je to pravda, jaké (pravdy) bývajú ostatné v Krešťane, ktorý všetko len povymýšľa; to jest že v Krešťane pravdy nenie. To je zlostné pomlúvanie. Nech rozsudia sami čitatelia: v ktorých novinách je viac pravdy, či v neodvislom Krešťane, ktorý dľa svojho kresťanského svedomia píše, neodvisle od nátlaku pášov liberálnych, ači v Slov. Novinách, ktoré sú celkom v odvislom stave, a tak musia tancovať, jako im liberálna vláda huduje. Neodvisliak vždy sa opováži viac pravdy vypovedať, nežli odvisliak.

Podakovanie.

Istý dobrodinec z Ostrihomu poslal 10 zl. darom pre obťažnú rodinu Šimona Šmarik obyvateľa vo Stražove filiálke to farnosti mojej najnovšie trojčkami rozmnoženú. Za tento veľkodušný dar menom tejže rodiny zo srdca prosí Boha za predĺženie nezlomného zdravia tohože dobrodinca, a spolu najvrejšie vďaky vzdáva. Fraňo Podivinsky opát, žilinsky farár.

Novinky žartovné „*Herko Páter*“ rečené vrele odporúčama slovenskému ľudu, vychádzajú ony každý týždeň, a stoja ročite len 2 zl. Redakcia „*Herko Pátra*“, Budapešť IV. Zsibbárus ulica 7.

HOSPODÁRSTVO.

Hrebeň.

Abys si, ct. čitateľu dlho nelámaval hlavu, o jakom hrebeni som si umienil písať; bez odkladania a meškania ti sdeľujem, že o hrebeni kohútov a sliepok.

Tak jako háklivému človekovi uši, i týmto spomenutým vtákom veľmi ľahko zmrzne v zime tuhej hrebeň. On po zmraznutí ztratí svoju peknú kriklavo červenú barvu, ožlkne, dakedy očernie, ba i napuchne a odpadne; a tak sliepku, zvlášte ale kohút je pozbavený najväčšej svojej okrasy.

Lenže i ten zlý následok má táto okolnosť, že v takom stave citia veľké boľasti tie ubohé zvieratká, skrže čo schudnú a sliepky prestanú vajcia niesť, čo je pre gazdinu veľký trest, ponevadž v zime i tak nenie vajec na zbyť.

Zapamätajte si dobre, že v kurine sa zdržujúci hyd, nikdy nepríde o svoj hrebeň, keby aj taká tuhá zima bola, že všetko praští; to sa len tomu hydu stane, ktorý sa po dvore túla v tuhobe.

A preto na základe skúsenosti jedného sliepkára radíme gazdinám, aby vo veľkej tuhobe celý deň nepustily na dvor svoje stádo kurínové. Lež v kurine ho treba chovať a napájať; cez deň viackrát treba teplej vody naliať do válová; spodok ači dlážku kurina ale musíme v celkom suchom stave držať.

Lenže i o čerstvé povetrie sa musíme postarať, jestli je kurin nie z laték, lež z dosák; a síce tak, že cez poludnie, keď slnko trochu zohrieva, máme aspoň na krátky čas dvierka kurina pootvárať. Aby ale za tú chvíľu hoviadka nepovyletovaly, môžeme tam trocha postáť, abo osobitne k tomu cieľu z laték spravenými dverkami zapravíme cestu, cez ktoré dosť čerstvého povetria vníde, pritom ale sliepka sa cez škáry neprepchá.

Keď si kto dá povedať a so svojim hydom takto bude zachádzať, vtedy aj v tej najtuhšej zime na podiv svojích nezkušených susedov vždy bude mať krásny červeno hrebeňový hyd.

J. Jedla.

VYOBRAZENIE.

Les je pred našima očima, z ktorého jedna sedlička vykračuje, ktorá vymerano delá kroky k istému potoku, aby s tela na háby prílepenú špinu medzi vlnami potoka nechala. Ten pohľad je taký jednoduchý a predsa zaujímavý. Kto na dedine býva, tomu to nenie nápadné, mešťanovi ale je vzácny taký prírodný pohľad, zvlášte teraz, keď už i jar sa nám ponúka.

ODKAZY REDAKCIE.

Horig. N. V. To sa samo sebou rozumie, že každý krúh katolícky by mal všetky kat. noviny držať; tedy nielen Kresťana; lež i slov. Herko Pátra; Kat. Noviny; Pútnika; Kráľ. sv. Ruženca.

Vištuk. K. K. Každý týždeň vychádzajú tie žartovné noviny, cena — jako to i v knižnej polici môžete čítať — je na celý rok len 2 zl., kdežto v maďarskej reči 4 zl., dopisy puhé sa len do Kresťana hodia.

Šipkové L. B. Z predošlého odkazu už vidíte to, čo vám dovčul nečnáme bolo; len sa vzdelávajte, vy ešte neškodno podporujete kat. tlač, mnohé bohaté dediny za vami stoja!

Moravany. S vašimi duchovnými by ste to ľahko mohli previesť; oprobujte šťastie; my sme mysleli, že do vašej obce ešte viac exemplárov chodí; dovčul máme 9500; my ale chceme mať aspoň 15000; aj to je málo, lebo keby každých 50 kat duší len 1 číslo držalo, Kresťan by vychádzal v 200 tisíc exemplároch.

Mnešice (pri Váhu); méno dočasného redaktora vám sdeľí, je zbytočná vec, lebo dnes zajtrá už i tak riadny hl. spolupracovník si vysúka rukávy k redigovaniu Kresťana. Už je po chorobe.

Čaca. Št. B. Z ohľadu na vašu váženú osobnosť, konto toho obuvníka je len 60 kr. to sa len jedneho razu týče. Sám štampel stojí 30 krajciarov. Štát ľahá teraz najväčší osoh i z oznamov. Ináče z tých novín my prevziať nič nemôžeme, lebo dopisov i tak dosť máme, ktoré sa inde neuverejnily.

Kubrá. Smutná vec je to, ale my vám inej rady dať nemôžeme.

Turin (v Taliansku): Št. V. Len i ďalej buďte toho ducha.

Spoiu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.80—7.10 zl. Raž 6.35—6.45 zl. Jačmeň na krm 4.80—5.00 zl. do pálenic 5.25—5.90 zl. na várku 6.00—7.00. Oves: 6.25—6.55. Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.30—5.60. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 9.00—10.00. Kohnopné semeno: 9.00—9.25.

3. Strova: Veľká biela fizuľa 8.00—8.50; tmavá 8.50—9.50 okruhlá: 8.00—8.50, tarkavá 6.00—6.25 Šošovica 8.00—12 Hrach 8.50—9.50. Čistý 10.00—12.25 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 16-17. Burayň 2.00-2.20. Cibuľa 5.00-7.10. Cesnak 19-25 zl. Petrželeň 5.00-9.00. Paprika 135-140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00-2.90. Slama. Na postielanie: 1.20-1.35. Žup 1.60-1.80.

6. Siatie: Červená datelina 30-40. Lucerna 30-40. Jarný ľadník 5.50-6.00 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: 21 155 hospodárskych volov; 155 dojných kráv. Následovné hotovosť.

Výborná pára volov do jarma do 340-410 zl. Dojné kravy: za telon 65-150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 4280 kusov oviec. Cený: 10-13.00 zl. za páru, a 13-16 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 16-18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

3. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26-30 zl. Vosek 184-185. Vajca 30-35. Loj. Maslo I. 80-160 zl. II. 60-110 zl. Slanina 45-48.00, udená 56-57.00 zl.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Všetím úradom farským odporúčam svoje krásne a lacné obrázky a inšie pamiatky na prvé sv. prijímanie a školské odmeny.

Nápise o podpise a modlitby slovenské.

Cena obrázkov 100 = 1 zl., 2 zl. 50 kr., 3 zl., 8 zl.

K dostaniu všetky liturgické knihy. Veľký sklad rozličných aj slovenských knih.

GUSTAV BUZÁROVITS,

knihkupectvo a knihtačiarstvo ESZTERGOM.

O Z N A M.

Opis hospodárskych spolkov

Vzámie do chľadu dôležitosť zveladenie hospodárstva, zaslal som tlačiarňam spis, o potrebe založenia hospodárskych spolkov v obciach, o ktorom opisujem spôsob, smer, a potrebu takýchto spolkov, obzvlášť ale spolu účinkovanie, a vzájomne sriadenie hospodárstva, návod dávam, ako hospodár moje, svoje role, lichvu, s užítokovať, potom povučme roľníckej práce, zvyšujúci čas svoj, čo najlepšie využitokovať. Sošit jedon i so zasielkou 10 krajciarov stojí k dostaniu je v Ružomberku u podpísaného.

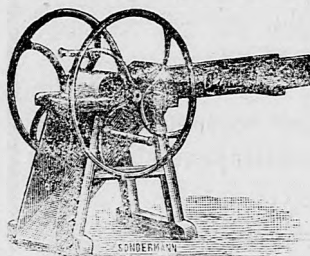
S účto:

V Ružomberku.

KAROL KRŔMERY.

MICHAL TRESKOŇ

V NAGY-BITTSE, (TRENCSÉN MEGYE)

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča p. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsevačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluh a brány, amer. hrable mašiny na lámání stromovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadost franko.

Papier makulatúrový

je k dostaniu vo výdavni našej; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

Od 20 rokov známe a chýrne

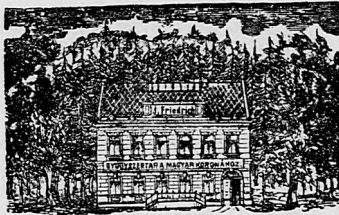
KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárníkom v Malackách (prešporská stol.)

sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapehaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému katarhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsa-

Známka ochrany.

hujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňazitá hotovosť keď pošle sa poštovou poukázkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštového kamkovek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z podakovaní.

Ctený pane! Istá Maria Csanová, ktorá od 20 rokov trpela za suché lamanie a krč v údoch, následkom užívania vašich výborných pilúl, sa tak vyliečila, že sa nevie prenadívať kde sa tie hrozné bolesti z jej tela podely a preto sa vám, ctený Pane za zdravie modlí! Vaše pilulky sú tak obľúbene okolo nás, že ich hladajú z celého okolia, čo aj svedčí, že zásobu objednávam.

V Kraskove dňa 15-tého februára 1895. *Ludmila Skulley.*

Veľkomožný Pane! Prosím keďby mi čo najskôr ráčili poslať z ich vytečných karpatských piluliek a síce jedon balíček. Vrelé vďaky ľm, lebo bez ich zdravotných piluliek ani života nemám, ktoré môj život predlžujú, nech ľch Boh z neba požehná a dá ľm stále zdravie by aj naďalej mohli predlžovať život nemocným k nim sa utikajúcim.

Vnitra-Ujlas dňa 25-tého októbra 1895. *Stefan Vavrike.*

Urodzenému pánu lekárníkovi Jánovi Friedrich v Malackách! S účtou Vás upovedujeme, že naša milá matka, žena to Pavla Antala 14-ho toho mesiaca umrela v 80 roku svojho veku. Na posledni naložila nám, svojim deťom, aby sme Vám uprimnú vďaku vyslovili za tie pilulky mnoho rokov posilané. S týmto Vás prosíme, že i my tie isté pilulky donášať si žiadame, a prosíme Vás, aby ste nám 8 balíkov a 6 škatúl poštovou dobierekou poslali.

Tót-Komlós, 23-ho decembra 1894. *Susanna Antal.*

Blahorodný Pane! Ráčeť mi poštovým obratom doposlať 3 balíčky z vašich výborných karpatských piluliek; ktoré sa proti nesnesiteľnému hlavobôľu čo výborný liek dokázaly a dokazujú.

V Slovenskom-Aradači dňa 7-ho januára 1895.

S účtou *Jozef Kolenyi* učiteľ

TLAČIAREN
„SVÄTEHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE
LEN VYDAVATEL'STVO

„KRESTANA“

PRIJÍMA.

== BUDAPEST, ==

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

 Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevne výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posavaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: *Testimonium Confirmationis* 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováče.

 Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarňi alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Prater-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.